

І. В. Ярмолинська,
здобувач, Хмельницький університет управління та права

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДОГЛЯДУ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ В УКРАЇНІ

I. Yarmolynska,
Candidate for a degree of Khmelnytskyi university of management and law

CONCEPT AND ESSENCE OF MECHANISMS OF PUBLIC ADMINISTRATION IN THE FIELD OF INSTITUTIONAL CARE AND EDUCATION OF CHILDREN IN UKRAINE

У статті обґрунтовується потреба дослідження проблеми сутності механізмів державного управління. Досліджуються наукові підходи до визначення поняття та сутності механізмів державного управління. Здійснюється аналіз сучасних наукових визначень механізмів державного управління. Розглядаються існуючі класифікації механізмів державного управління. На основі попередніх досліджень науковців узагальнюються підходи до класифікацій механізмів державного управління. Під час теоретичного дослідження поняття сутності механізмів державного управління автором не виявлено досліджень такої проблематики у сфері, яка становить інтерес дослідження. Саме відсутність розробок з теми дослідження зумовила розробку власної класифікації механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей за функціональним призначенням. У статті відображаються міркування автора з визначення сутності механізмів державного управління у досліджуваній сфері. Зокрема запропоноване визначення комплексного механізму уніфікованих зусиль та його складових. На думку автора, до комплексного механізму державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей відносяться — організаційно-правовий, мотиваційний, інноваційний, соціальний та фінансовий механізми державного управління. У статті наголошується на потребі вивчення механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей у стадії реформування цієї галузі. У висновку публікації зазначаються пріоритетні напрями подальшого дослідження з проблеми механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей.

The article substantiates the need to study the problem of the essence of the mechanisms of public administration. The scientific approaches to the definition of the concept and essence of mechanisms of state administration are researched. The analysis of modern scientific definitions of the mechanisms of public administration is carried out. The existing classification of public administration mechanisms is considered. On the basis of previous researches of scientists generalizations of approaches to the classification of mechanisms of state administration. During the theoretical study of the concept of the essence of the mechanisms of public administration, the author did not find research into this problem in the field that is of interest to the study. It was the lack of development of this research that led to the development of its own classification of public administration mechanisms in the field of institutional care and the upbringing of children for functional purposes. The article reflects the author's thoughts on determining the essence of the mechanisms of public administration in the field under study. In particular, the proposed definition of a comprehensive mechanism of unified efforts and its components. According to the author, the integrated mechanism of public administration in the field of institutional care and upbringing of children includes — organizational, legal, motivational, innovative, social and financial mechanisms of public administration. The text of the article emphasizes the need to study the mechanisms of public administration in the field of institutional care and upbringing of children in the stage of reforming this branch. The conclusion of the publication indicates the priority directions of further research on the mechanisms of public administration in the field of institutional care and upbringing of children.

Ключові слова: механізми, державне управління, механізми державного управління, інституційний догляд, система інституційного догляду та виховання дітей, сфера інституційного догляду та виховання дітей.

Key words: mechanisms, public administration, mechanisms of public administration, institutional care, the system of institutional care and education of children, the sphere of institutional care and education of children.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Протягом останніх років в Україні неодноразово здійснювались спроби перетворення усталеної сфери інституційного догляду та виховання дітей на сферу

надання соціальних послуг для дітей-сиріт, позбавлених батьківського піклування, та дітей з особливими освітніми потребами з перевагою виховання в умовах сім'ї. На жаль, досі помітних зрушень здійснити не вдалось,

але ці спроби привернули значну увагу з боку держави та громадськості. Крім реформування внутрішніх процесів цієї сфери, потребують удосконалення й існуючі механізми державного управління сферою інституційного догляду та виховання дітей. Розвиток державного управління в Україні, який зумовлюється курсом євроінтеграції та реформа адміністративної системи потребують якісного удосконалення дієвих механізмів державного управління відповідно до сучасного стану управління в країні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Процес державного управління в Україні перебуває у стадії постійного удосконалення та адаптації до сучасних умов політичного курсу євроінтеграції. У зв'язку з цим, потребують детального профільного вивчення механізми державного управління основними суспільними сферами. Розгляд наукових досліджень з питання механізмів державного управління дає можливість оцінити стан розробки зазначеної проблеми в сучасній управлінській науці. Основою для дослідження сутності механізмів державного управління є праці В. Авер'янова, О. Амосова, Г. Атаманчука, В. Бакуменко, Д. Безносенко, В. Говорухи, С. Домбровської, В. Князєва, В. Коваленко, В. Корженко, С. Кравченко, М. Лесечко, В. Малиновського, А. Михненко, В. Олуйка, Н. Нижник, Л. Парашенко, О. Поступної, Л. Приходченко, Р. Рудницької, О. Стельмах, Ю. Сурміна, Ю. Тихомирова, О. Федорчак, О. Фурсіна, Л. Юзькова.

Оскільки процес інституційного догляду та виховання дітей частково інтегрується до соціальної сфери, освітньої сфери, сфери охорони здоров'я та охорони дитинства, зазначимо про окремі галузеві дослідження механізмів державного управління. Зокрема вивченням механізмів державного управління у соціальній сфері займалися О. Вольська, М. Панченко, М. Мельник, К. Дубич. Поняття механізмів державного управління в освітній сфері розкриваються у доробку С. Домбровської, Л. Парашенко, Н. Карпеко, О. Коцовської, Н. Зелінської. Розвитком теми в галузі охорони здоров'я займалися такі дослідники: І. Фуртак, М. Музика, З. Надюк, Д. Карамішев, В. Шевченко, В. Шевцов, В. Григорович. Механізми державного управління у сфері охорони дитинства відображені у доробку Л. Кривачук, О. Крестовської, О. Темченко. Проте, в науковій літературі ми не зустріли досліджень про механізми державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей. Відповідно до цього визначаємо мету нашого дослідження.

МЕТА СТАТТІ

Дослідження поняття та сутності механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Становлення сучасної системи інституційного догляду та виховання дітей, а також механізмів державного управління нею відбувалось з середини 50-х років минулого століття. Зрозуміло, що протягом цього часу відбу-

лась повна політична та світоглядна трансформація суспільних процесів в Україні. Досвід опікування державою дітей, що потребують інституційного догляду та виховання виявив багато недоліків, які можливо подолати лише докорінною зміною державної політики у сфері охорони дитинства. Здійснення державної політики у будь-якій сфері відбувається через реалізацію механізмів державного управління. Розглянемо основні підходи до вивчення сутності поняття механізмів державного управління.

Вочевидь, що термін "механізм" запозичений з технічної галузі. В прямому розумінні він означає сукупність деталей, що приводять у рух пристрій. Проте в іншому значенні термін "механізм" подається "...як послідовність станів, процесів, які визначають собою якінебудь дії, явища; система, пристрій, який визначає порядок якого-небудь виду діяльності" [9, с. 401].

Цей термін набув трактування у різних галузях науки через широке розуміння його сутності. Ми погоджуємося з думкою О. Стояна, що у державному управлінні термін "механізм" "...доцільно розглядати з точки зору структурно-організаційного та структурно-функціонального підходів. У першому випадку поняття "механізм" є сукупністю певних складових елементів, що формують організаційний базис певних явищ та процесів. Структурно-функціональний підхід закладає в організаційні основи динамічний рух у процесі реального функціонування. Організаційно-структурні основи механізму визначають суб'єкти та об'єкти державного управління та регулювання, які за своєю природою є носіями статичних ознак, а динамічні зміни виникають на основі комплексу взаємозв'язків і взаємодій між ними" [14].

Група авторів на чолі з О. Лазор узагальнює, що "... державне управління — це цілеспрямований, організаційний та регулюючий вплив держави на стан і розвиток суспільних процесів, свідомість, поведінку та діяльність особи і громадянина з метою досягнення цілей та реалізації функцій держави, відображених у Конституції та законодавчих актах, шляхом запровадження державної політики, виробленої політичною системою та законодавчо закріпленої, через діяльність органів державної влади, наділених необхідною компетенцією" [11].

У науковій літературі існує багато визначень механізмів державного управління. На нашу думку, попереднє визначення державного управління доступно ілюструє визначення авторів "Словника-довідника з державного управління", які зазначають, що механізми державного управління — це практичні заходи, засоби, важелі, стимули, за допомогою яких органи державної влади впливають на суспільство, виробництво, будь-яку соціальну систему з метою досягнення поставлених цілей. Схема реального механізму державного управління містить цілі, рішення, впливи, дії, результати. Комплексний механізм державного управління вони визначають як систему політичних, економічних, соціальних, організаційних і правових засобів цілеспрямованого впливу органів державного управління [5, с. 125].

В. Авер'янов розглядає поняття механізму державного управління як "... сукупність відповідних державних органів, організованих у систему для виконання цілей (завдань) державного управління відповідно до їх правового статусу, та масив правових норм, що регламентують організаційні засади та процес реалізації

вказаними органами свого функціонального призначення. Звідси складовими елементами зазначеного механізму виступають: 1) система органів виконавчої влади; 2) сукупність правових норм, що регламентують як організаційну структуру системи органів виконавчої влади, так і процеси її функціонування та розвитку [4].

У доробку В. Малиновського визначення механізмів державного управління звучить, як "... сукупність засобів організації управлінських процесів та способів впливу на розвиток керованих об'єктів із використанням відповідних методів управління, спрямованих на реалізацію цілей державного управління" [12, с. 345].

Г. Атаманчук відзначає, що механізми управління — це складова частина системи управління, що забезпечує вплив на фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта. Механізми державного управління, на думку автора, це складна система державних органів, організованих відповідно до визначених принципів для здійснення завдань державного управління; це інструмент реалізації виконавчої влади держави. Механізми формування та реалізації державного управління — це сукупність і логічний взаємозв'язок соціальних елементів, процесів та закономірностей, через які суб'єкт державного управління "схоплює" потреби, інтереси і цілі суспільства в управляючих впливах, закріплює їх у своїх управлінських рішеннях та діях і практично втілює в життя, зважаючи на державну владу [2].

Н. Нижник та О. Машков механізми державного управління визначають, як складову частину системи управління, що забезпечує вплив на внутрішні (коли йдеться про механізм управління організацією) та зовнішні (коли говорять про механізм взаємодії з іншими організаціями) фактори, від стану яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта. Механізми управління — це категорія управління, що включає цілі управління, елементи об'єкта та їх зв'язки, на які здійснюється вплив, дії в інтересах досягнення цілей, методи впливу, матеріальні та фінансові ресурси управління, соціальний та організаційний потенціали. Реальний механізм управління завжди конкретний, оскільки спрямований на досягнення конкретних цілей за допомогою впливу на конкретні фактори і цей вплив здійснюється через використання конкретних ресурсів [13].

Розглянувши, на нашу думку, основні визначення механізмів державного управління, які зрозуміло розкривають сутність даного поняття, можемо зробити висновки, що у науковій літературі зустрічається велика кількість визначень механізмів державного управління, але, немає єдиного узагальненого визначення. Переважна більшість визначень сутності механізмів державного управління трактується з позицій конкретних досліджень провідних вчених галузі.

Аналізуючи наукові доробки з проблематики нашого дослідження, перейдемо до класифікації механізмів державного управління. Серед значної кількості наукових підходів до класифікації у літературі з державного управління слушною видається думка Н. Брюховецької, що від переваги акцентів на ті чи інші сфери управління механізм управління буде мати свою назву. Залежно від того, які саме проблеми і як вирішуються із застосуванням конкретного державного механізму управління, він може бути складним (компонентом) і включати в себе

декілька самостійних механізмів. Комплексний механізм державного управління може складатися із таких видів механізмів:

- економічного (механізми державного управління банківською, грошово-валютною, інвестиційною, інноваційною, кредитною, податковою, страховою діяльністю тощо);

- мотиваційного (сукупність командно адміністративних та соціально-економічних стимулів, що спонукають державних службовців до високоефективної роботи);

- організаційного (об'єкти, суб'єкти державного управління, їх цілі, завдання, функції, методи управління та організаційні структури, а також результати їх функціонування);

- політичного (механізми формування економічної, соціальної, фінансової, промислової політики тощо);

- правового (нормативно-правове забезпечення: закони і постанови Верховної Ради України, укази Президента, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, а також методичні рекомендації та інструкції тощо) [3].

Схожої думки стосовно комплексного механізму державного управління дотримуються автори монографії "Державний механізм забезпечення інформатизації системи охорони здоров'я". Вони зазначають про існування єдиної по своїй природі системи механізмів управління, що має у своєму складі економічний, мотиваційний, організаційний та правовий механізми [6].

М. Круглов зазначає, що фактори державного управління можуть мати економічну, соціальну, організаційну, політичну і правову природу. Відповідно комплексний механізм державного управління бачить як систему економічних, мотиваційних, організаційних, політичних і правових механізмів [11].

О. Коротич розрізняє механізми державного управління за суб'єктами управління. Відповідно до цього, в Україні механізми державного управління поділяються на такі, які здійснюються органами управління:

- вищий рівень (ВРУ, Президент, КМУ);

- обласного рівня (обласними радами, обласними державними адміністраціями);

- районного рівня (районними радами, районними державними адміністраціями);

- місцевого рівня (міськими, селищними, сільськими радами) [8].

На основі існуючих досліджень О. Федорчук подає узагальнену класифікацію механізмів державного управління. За нею механізми державного управління поділяються на механізми за функціональним призначенням та механізми за суб'єктом управління. Відповідно за функціональним призначенням — економічні, мотиваційні, організаційні, політичні та правові, а за суб'єктом управління — механізми, які використовуються законодавчими органами державної влади, президентом України, органами виконавчої влади, органами судової влади, органами місцевої влади [15].

Ми розглянули основні підходи до визначення сутності поняття механізмів державного управління та їх класифікації, перейдемо до використання цього доробку безпосередньо у сфері інституційного догляду та виховання дітей.

Основним недоліком в державному управлінні у попередніх дослідженнях ми визначаємо відсутність уніфі-

кованого управління сферою інституційного догляду та виховання дітей. Велика кількість типів закладів, типів їх підпорядкування, органів державного управління та учасників процесу інституційного догляду та виховання дітей не дозволяють вважати ефективним процес державного управління у цій сфері. На нашу думку, з метою ефективної реалізації державної політики у сфері інституційного догляду та виховання дітей в сучасних умовах слід запровадити комплексний механізм уніфікованих зусиль. За визначенням словника-довідника з державного управління комплексний механізм державного управління розглядаємо як "...систему політичних, економічних, соціальних, організаційних і правових засобів цілеспрямованого впливу органів державного управління" [5].

У сфері інституційного догляду та виховання складовими комплексного механізму ми бачимо — організаційно-правовий, мотиваційний, інноваційний, соціальний та фінансовий механізми державного управління (рис. 1).

Розглянемо та охарактеризуємо зміст механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей більш докладно.

Ми вважаємо, що комплексний механізм уніфікованих зусиль у сфері інституційного догляду та виховання дітей — це складна система організаційно-правових, мотиваційних, інноваційних, соціальних та фінансових засобів цілеспрямованого уніфікованого впливу органів державного управління на систему інституційного догляду та виховання дітей з реалізації державної політики у цій сфері. Тепер спробуємо окреслити сутність складових комплексного механізму.

Організаційно-правовий механізм — це система організаційних засобів та правових норм, які забезпечують уніфікований процес державного управління системою інституційного догляду та виховання дітей. На сьогоднішній день у сфері інституційного догляду та виховання дітей процес державного управління на рівні міністерств здійснюється Міністерством соціальної політики України, Міністерством освіти і науки України та Міністерством охорони здоров'я України. Відповідно на місцевому рівні управління здійснюється департаментами і управліннями обласного та міського значення на основі низки положень та розпоряджень відповідно до типів закладів інституційного догляду та виховання дітей, що надходять з різних органів уповільнюючи та ускладнюючи процес здійснення системного управління.

Мотиваційний механізм — це сукупність чинників у сфері інституційного догляду та виховання дітей, що спонукають учасників процесу державного управління системою інституційного догляду та виховання дітей до зміни усталених підходів в управлінні цією сферою відповідно до вимог сучасності. Запровадження цього механізму пов'язане із потребою перетворення системи уявлень та цінностей під час догляду та виховання дітей, що потребують опіки держави, з перевагою умов сімейного виховання над інституційним.

Інноваційний механізм — це сукупність інноваційних засобів, що забезпечують реформування усталеної сис-

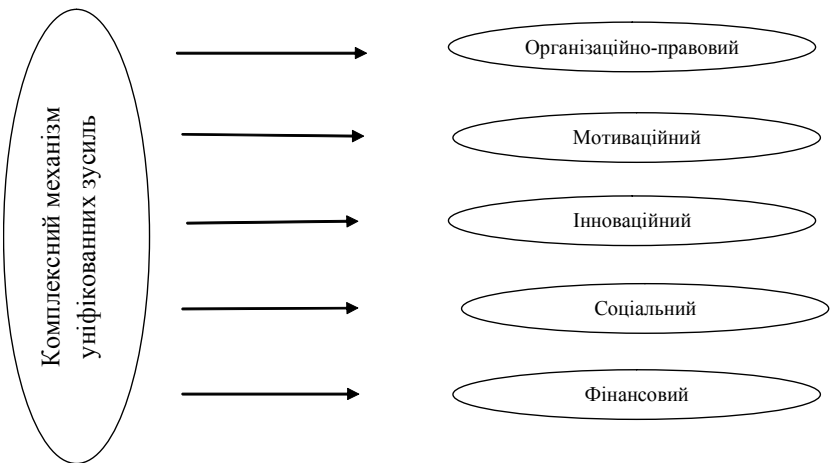

Рис. 1.

теми державного управління сферою інституційного догляду та виховання дітей в Україні. Зазначений механізм ми також пов'язуємо із запровадженням європейського досвіду у реформування досліджуваної нами сфери.

Соціальний механізм — це сукупність засобів здійснення управлінського впливу на процес формування соціальних послуг у сфері інституційного догляду та виховання дітей, що пов'язаний із реалізацією основних завдань Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей.

Однією з основних причин реформування сфери інституційного догляду та виховання дітей, якими опікується держава, є потреба збільшення цільового фінансування догляду та виховання дітей в умовах наближених до сімейних шляхом зменшення об'єму цільового фінансування потреб закладів інституційного догляду та виховання дітей. Звідси фінансовий механізм ми вбачаємо, як сукупність форм і методів, спрямованих на реалізацію функцій державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей в умовах деінституціалізації та використання фінансових ресурсів для забезпечення потреб у цій сфері.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження ми здійснили дослідження сутності поняття механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей. виявили, що у сфері інституційного догляду та виховання функціонують механізми державного управління відповідно до існуючої класифікації на сучасному етапі розвитку управлінської науки. Запропонували авторську класифікацію механізмів державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей. Зокрема механізми державного управління у сфері інституційного догляду та виховання дітей — це складна система, призначена для здійснення державного управління та реалізації мети інституційного догляду та виховання дітей в умовах реформування системи інституційного догляду та виховання.

Для ефективного здійснення державної політики у галузі охорони дитинства, оптимізації управлінських процесів у сфері інституційного догляду та виховання є потреба подальшого вивчення механізмів державного управління як за функціональним призначенням, так і, за суб'єктом управління через відсутність галузевих досліджень у сфері проблеми наукового дослідження.

Література:

1. Академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/s/sfera>
2. Атамчук Г. В. Теория государственного управления: курс лекций, 4-е изд., дополн. — М.: Омега-Л, 2006. — 584 с.
3. Брюховецька Н.Ю. Економічний механізм підприємства в ринковій економіці: методологія і практика. — Донецьк: ІЕП НАН, 1999. — 276 с.
4. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. — Київ: Факт, 2003. — 384 с.
5. Державне управління: словник-довідник / За заг. ред. В.М. Князєва, В.Д. Бакуменка. — К.: Вид-во УАДУ, 2002. — 228 с.
6. Ларіна Р.Р., Владзимирський А.В., Балусєва О.В. Державний механізм забезпечення інформатизації системи охорони здоров'я: монографія / Під заг. ред. В.В. Дорофійенко. — Донецьк: ТОВ "Цифрова типографія", 2008. — 252 с.
7. Ілюзія захисту. Аналітичний звіт за результатами комплексного дослідження системи захисту дітей в Україні. URL: <http://hopeandhomes.org.ua/wp-content/uploads/2017/03/%D0%86%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F-%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83-%D0%A0%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%B0%D1%83%D0%B4%D0%B8%D1%82%D1%83.pdf>.
8. Коротич О.Б. Класифікація та зміст механізмів управління державою // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. ОРІДУ. — Одеса. — 2006. Вип. 2 (26). — С. 122—128.
9. Краткий экономический словарь / Под ред. А.Н. Азрилияна. — М.: Институт новой экономики, 2001. — 1088 с.
10. Круглов М.И. Стратегическое управление компанией. — М.: Русская деловая литература, 1998. — 356 с.
11. Лазор О.Д., Лазор О.Я., Юник І.Г. Основи державного управління та місцевого самоврядування: навч.-метод. посібн. — Вид-во 5-те, допов. і перероб. — Хмельницький: ТОВ "Поліграфіст-2", 2012. — 520 с.
12. Малиновський В.Я. Державне управління: навч. посібн. — Вид-во. 2-ге, доп. перероб. — К.: Атіка, 2003. — 576 с.
13. Нижник Н.Р., Машков О.А. Системний підхід в організаціях державного управління: навч. посібн. / За заг. ред. Н.Р. Нижник. — К.: Вид-во УАДУ, 1998. — 159 с.
14. Стоян О.Ю. Теоретичні основи функціонування механізмів державного регулювання розвитку сфери відновлювальної енергетики. Державне управління: удосконалення та розвиток. — 2013. — № 7. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=811>
15. Федорчак О.В. Класифікація механізмів державного управління. Демократичне врядування. 2008. № 1. URL: http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik/fail/O_Fedorchak.pdf
2. Atamanchuk, G.V. (1997), *Teoriya hosudarstvennogo upravleniya* [Theory of Public Administration], Omega-L, Moscow, Russia.
3. Bryukhovetska N.Y. (1999), *Ekonomichnyj mekhanizm pidpriemstva v rynkovij ekonomitsi: metodolohiia i praktyka* [The economic mechanism of an enterprise in a market economy: methodology and practice], Donetsk, Ukraine.
4. Aver'ianov, V. B. (2003), *Derzhavne upravlinnia: problemy administratyvno-pravovoi teorii ta praktyky* [Public administration: problems of administrative-legal theory and practice], Fakt, Kyiv, Ukraine.
5. Kniaziev, V. M. and Bakumenko, (2002), V. D. *Derzhavne upravlinnia: Slovnyk-dovidnyk* [Public administration: Dictionary-directory], UADU, Kyiv, Ukraine.
6. Larina, R.R. Vladimirovsky, A.V. and Balueva O.V. (2008), *Derzhavnyj mekhanizm zabezpechennia informatyzatsii systemy okhorony zdorov'ia* [State mechanism of providing information to the health system], Tsyfrovaia typhografya, Donetsk, Ukraine.
7. Hope and Homes for Children (2017), "Illusion of protection. Analytical report on the results of the comprehensive study of the child protection system in Ukraine", available at: <http://hopeandhomes.org.ua/wp-content/uploads/2017/03/%D0%86%D0%BB%D1%8E%D0%B7%D1%96%D1%8F-%D0%B7%D0%B0%D1%85%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%83-%D0%A0%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D0%B0%D1%82%D0%B8-%D0%B0%D1%83%D0%B4%D0%B8-%D1%82%D1%83.pdf>. (Accessed 09 September 2018).
8. Korotych, O.B. (2002), "Classification and content of state control mechanisms", vol. 2(26), pp. 122—128, Odessa, Ukraine.
9. Azrylyan, A. N. (2001), *Kratkyj ekonomycheskyj slovar'* [Brief economic dictionary], Instytut novoj ekonomyky, Moscow, Russia.
10. Kruglov, M.I. (1998), *Stratehycheskoe upravlenye kompaney* [Strategic management of the company], Russkaia delovaia literatura, Moscow, Russia.
11. Lazor, O.D. Lazor O.Y. and Yunik I.G. (2012), *Osnovy derzhavnoho upravlinnia ta mistsevoho samovriaduvannia* [Fundamentals of Public Administration and Local Self-Government, Polihrafist-2, Khmelnytskyi, Ukraine.
12. Malinovsky, V.Ya. (2009), *Derzhavne upravlinnia* [Governance], Atika, Kyiv, Ukraine.
13. Nyzhnik, N.R. and Mashkov, O.A. (1998), *Sistemnyj pidkhid v orhanizatsiakh derzhavnoho upravlinnia* [System approach in the organization of public administration], UADU, Kyiv, Ukraine.
14. Stoyan, O.Y. (2013), "Theoretical bases of functioning of mechanisms of state regulation of development of the renewable energy sector", *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, vol. 7, available at: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=811> (Accessed 10 September 2018).
15. Fedorchak, O.V. (2008), "Classification of Mechanisms of Public Administration", available at: http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik/fail/O_Fedorchak.pdf (Accessed 10 September 2018).

References:

1. Academic Explanatory Dictionary (2018), available at: <http://sum.in.ua/s/sfera> (Accessed 09 September 2018).

Стаття надійшла до редакції 09.09.2018 р.